

N:o 15.

Ank. till Riksd. kansli den 24 februari 1899, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efter-skänkande af kronans rätt till danarvf efter förre landtbrukaren Carl Johan Johansson.

(I. A.)

I en till Riksdagen den 27 januari innevarande år aflåten proposition (n:o 24) meddelas, hurusom, sedan förre landtbrukaren Carl Johan Johansson på Gärdsberg i Varnums socken af Vermlands län, hvilken år 1871 aflyttat till Amerika, efter af vederbörande derom gjord ansökan, genom Ölme, Visnums och Väse tingslags häradsrätts laga kraftvunna beslut den 29 oktober 1894 förklarats skola för död anses, samt i den efter honom den 9 januari 1895 upprättade bouppteckning antecknats, att han, så vidt känt vore, icke efterlemnats några arfvingar, för så vidt icke såsom sådan finge erkännas stadsbokhållaren i Upsala C. E. Lundblads hustru Laura Maria Johansson, hvilken uppgifvits vara äkta dotter till den affidne, som dels skulle hafva häfdat hennes moder under äktenskapslöfte och dels efter hustru Lundblads födelse skulle hafva låtit såsom sin hustru kyrkotaga hennes moder, stadsbokhållaren Lundblad och hans bemälda hustru i en till Kongl. Maj:t den 17 mars 1896 ingifven skrift, under återopande af omförmälda i bouppteckningen efter Carl Johan Johansson antecknade förhållanden, anhållit, att, som

hustru Lundblad icke kunnat styrka sin ifrågavarande skyldskap med Carl Johan Johansson och af sådan anledning icke kunnat göra sin arfsrätt gällande, samt några arfvingar efter denne icke gifvit sig till känna, vid hvilket förhållande kronan skulle inträda i rätten till Carl Johan Johanssons qvarlätenskap, kronans berörda rätt måtte efterskänkas till förmån för hustru Lundblad; hvarjemte sökandena framhållit, hurusom af ett utaf Carl Johan Johanssons fader J. A. Johansson upprättadt testamente skulle framgå, att han velat tillförsäkra hustru Lundblad den rätt till Carl Johan Johanssons qvarlätenskap, i hvilken hon nu anhölle att varda insatt; vid hvilken ansökning funnits fogade *dels* ett af stadskassören i Upsala P. Eriksson den 19 december 1895 utfärdadt intyg af innehåll att sökanden Lundblad icke egde någon nämnvärd enskild förmögenhet, enär, såvidt betygsgifvaren hade sig bekant, Lundblads egande fastighet i Upsala vore besvärad med in-teckningar till betydliga belopp, *dels* i bestyrkt afskrift ofvan åberopade af Carl Johan Johanssons fader J. A. Johansson den 10 november 1881 upprättade, behörigen bevakade testamente, hvari förordnats, bland annat, att, om Carl Johan Johansson icke återkomme och han blefve för död förklarad, hans oäkta dotter med Johanna Olsson från Vall i Visnums socken skulle, med förbigående af testators lagliga arfvingar, erhålla Carl Johan Johanssons moderne lösörearf, hvilket arf inestode hos den för Carl Johan Johansson förordnade gode mannen C. Andersson, *dels* i bestyrkt afskrift en den 8 maj 1873 upprättad bouppteckning efter förre gästgifvaren J. A. Johanssons i Kristinehamn hustru Anna Margreta Johansson, född Lindell, hvaraf framginge, att hon, som affidit den 2 april samma år, efterlemnats, jemte enkemannen, myndige sonen C. J. Johansson, som vistades i Amerika, samt att behållningen i boet uppgått till 2,669 kronor 60 öre, *dels ock* i bestyrkt transsummerad afskrift en den 23 mars 1882 upprättad bouppteckning efter bemälda J. A. Johansson, utvisande att han affidit den 24 januari 1882.

I anledning af berörda ansökning hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vermlands län afgifvit utlåtande och dervid öfverlemnats från vederbörande kronofogde inhemtadt yttrande, deri denne meddelat, att Carl Johan Johansson, som vore född den 26 maj 1838 af makarne förre gästgifvaren Johan Albert Johansson och hans hustru Anna Greta Lindell, den 24 november 1871 emigrerat till Amerika, att han inom riket saknade kända arfvingar, samt att han, såvidt utronas kunnat, icke förorsakat stat eller kommun några särskilda kostnader, med anledning hvaraf kronofogden tillstyrkt bifall till ansökningen; och hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande för egen del hemställt, att, ehuru sökandena

icke kunnat åberopa annat förhållande till grund för ansöknungen, än att hustru Lundblad vore oäkta dotter till Carl Johan Johansson och att ifrågavarande arfsmedel, som vid bouppteckningen den 9 januari 1895 uppgått till 4,298 kronor 75 öre, delvis tillfallit Carl Johan Johansson i arf efter hans ofvan bemälda moder Anna Margreta Johansson, född Lindell, hvilken sistnämndas man J. A. Johansson genom det af honom den 10 november 1881 upprättade testamente syntes hafva velat, i hvad på honom ankomme, trygga hustru Lundblads rätt till samma medel, ansöknungen likväl, med afseende på de i ärendet förekomna omständigheter och då på grund af det utaf sökandena åberopade intyg angående deras förmögenhetsvilkor finge antagas, att de vore i behof af ifrågavarande qvarlätenskap, måtte varda bifallen.

Sedan ärendet derefter blifvit till kammarkollegium remitteradt för inhemtande af kammaradvokatfiskalsembetets utlåtande, hade embetet till lagtima höstetinget 1896 med förenämnda häradsrätt instämt ej mindre sökandena än äfven organisten A. F. Carlstedt i Kristinehamn, hvilken sistnämnde i egenskap af god man på grund af rådstufvurättens i nämnda stad den 18 augusti 1890 utfärdade förordnande innehade qvarlätenskapen efter Carl Johan Johansson, med yrkande att samma qvarlätenskap måtte förklaras skola såsom danaarf tillfalla Kongl. Maj:t och kronan, samt att Carlstedt måtte förpligtas att till advokatfiskalsembetet redovisa danaarfsmedlen med upplupen ränta. Under berörda rättegång hade på svarandenas begäran såsom vittnen hörts nedannämnda personer, hvilka, enligt hvad de vid vittnesförhören förda protokoll utvisade, dervid berättat: 1:o *förre smideshandlanden Carl Andersson* i Kristinehamn, att vittnet, som varit nära bekant med både Carl Johan Johansson och dennes föräldrar, kunde intyga, så väl att Carl Johan Johansson erkänt hustru Lundblad såsom sin dotter, som ock att denna af hans föräldrar alltid betraktats såsom deras sondotter; att Carl Johan Johansson före sin afresa till Amerika förklarat sin afsigt vara att gifta sig med Johanna Olsson, men att han för tillfället icke haft råd att sätta bo; samt att vittnet vid Carl Johan Johanssons moders död förordnats till god man för Carl Johan Johansson, i hvilken befattning han efterträds af P. A. Engdahl; 2:o *organisten Christian Hedström* i Visnum, att för vittnet förevisats ett bref, som under något af åren 1871—1875 från Amerika af Carl Johan Johansson skrivits till Johanna Olsson, i hvilket bref, deri vittnet väl igenkänt Carl Johan Johanssons handstil, denne förklarat sig skänka sitt modernearf till sin och Johanna Olssons dotter Laura; att Carl Johan Johansson, hvilken vittnet väl känt, före sin afresa till Amerika

för vittnet förklarar sig hafva haft samlag med Johanna Olsson, hvarjemte Carl Johan Johansson af allmänna ryktet i Visnum utpekats såsom fader till hustru Lundblad; samt att vittnet jemväl hört J. A. Johansson erkänna henne såsom sin sondotter; samt 3:o) *repslagaren Johan August Olsson* i Kristinehamn, att vittnet, som varit nära bekant med Carl Johan Johansson, vid ett tillfälle på sensommaren år 1867 eller 1868 jemte en numera affiden person samvarit med Carl Johan Johansson i dennes föräldrars dåvarande bostad vid Kurlanda, hvarvid Carl Johan Johansson under samtalets gång yttrat, att han, derest fadern varit död, skulle gifta sig, samt, på fråga af vittnet, med hvem det kunde vara, tillagt, att det skulle vara med Johanna Olsson, med hvilken han hade ett barn; att vittnet af samtalet i öfrigt fått den uppfattningen, att Carl Johan Johansson och Johanna Olsson sins emellan öfverenskommit om giftermål, ehuru fadern vägrat sitt bifall dertill; samt att vittnet, efter det Carl Johan Johansson lemnat Sverige, år 1871 från denne bekommit ett bref, hvori han frågat, huru det vore med Johanna och deras dotter.

Efter det saken å ömse sidor öfverlemnats till häradsrättens pröfning, och svarandena dervid yrkat, att hustru Lundblad på grund af den förebragta bevisningen måtte förklaras för Carl Johan Johanssons äkta dotter och tillerkännas qvarlåtenskapen efter denne, hade häradsrätten genom dom den 15 mars 1897 sig utlätit, att ehuru det icke kunde anses vara genom hvad i saken förekommit styrkt, att hustru Lundblad blifvit af Carl Johan Johansson med Johanna Olsson aflad under äktenskapslöfte, likväl och då hvad förre smideshandlanden Carl Andersson och repslagaren Johan August Olsson i saken vittnat måste anses innefatta bevisning derom, att hustru Lundblads moder Johanna Olsson efter födelsen af hennes bemälda barn blifvit af Carl Johan Johansson äktenskap tillsagd, samt hustru Lundblad sålunda jemlikt 8 kap. 1 § ärfdabalken skulle taga arf efter Carl Johan Johansson som barn af laggift säng, ogillades advokatfiskalsembetets i saken förda talan.

Svea hofrätt, dit saken efter vad af advokatfiskalsembetet fullföljts, hade deremot i dom den 31 december 1897, som vunnit laga kraft, yttrat att, enär icke genom hvad i saken förekommit blifvit lagligen styrkt, att, på sätt uppgifvits, Carl Johan Johansson efter hustru Lundblads födelse tillsagt hennes moder äktenskap och ej heller eljest ådagalagts något förhållande, på grund hvaraf hustru Lundblad skulle vara till qvarlåtenskapen efter Carl Johan Johansson berättigad; alltså och då i saken vore upplyst, att, efter det kallelse å Carl Johan Jo-

hanssons okända arfvingar varit i allmänna tidningarna införd, icke intill den 21 januari 1896 någon arfvinge efter Carl Johan Johansson låtit anmäla sig vare sig hos vederbörande domhufvande eller hos Carlstedt, hade hofrätten i förmågo af 15 kapitlet 6 § ärfdabalken pröfvat rättvist att, med ändring af häradsrättens dom, förklara qvarlätenskapen efter Carl Johan Johansson såsom danaarf tillkomma Kongl. Maj:t och kronan, hvarjemte Carlstedt förpligtats att till advokatfiskal-embetet redovisa samma qvarlätenskap med den räntefkastning, som derå kunde vara upplupen.

Nu hade sökandena i en till Kongl. Maj:t den 4 mars 1898 ingifven skrift fullföljt sin ofvan omförmälda ansökning och dervid tillika framhållit, att, ehuru hofrätten ansett full bevisning om hustru Lundblads rätt som äkta barn icke vara förebragt, de under rättegången framkomna omständigheter likväl borde anses som synnerligen starka indicier för sannolikheten af hennes påstådda rätt; att dertill komme, att J. A. Johansson, såsom af ofvanberörda testamente framginge, velat tillförsäkra hustru Lundblad rätt till arvet efter Carl Johan Johansson, liksom ock denne i bref af den 22 augusti 1874 till hustru Lundblads moder förklarat sig vilja skänka hustru Lundblad hvad han ärft efter sina föräldrar, hvilket just utgjorde Carl Johan Johanssons qvarlätenskap; samt att sålunda uppenbart vore, att Carl Johan Johanssons önskan varit, att hans qvarlätenskap skulle tillfalla hustru Lundblad, ehuru sådana formaliteter icke iakttagits, som förmått tillförsäkra heune densamma; och hade vid denna ansökning i bestyrkt afskrift af afskrift fogats ett af Carl Johan Johansson i Endora den 22 augusti 1874 dagtecknat, till en person med namn »Johanna» stäldt bref, deri Carl Johan Johansson anhållit om meddelande, huruvida hans fader lefde och »huru det vore stäldt», med tillägg, såsom orden lydde: »jag tänkte det skulle blifva något efter dem. Jag vill ej hafva något, men det lilla som blir vill jag gifva till vår Laura»; hvarjemte organisten C. Hedström å berörda afskrift den 28 februari 1898 tecknat intyg, att afskriften vore i full öfverensstämmelse med det af honom en gång lästa originalbrevet.

I sitt i ärendet afgifna utlåtande hade kammaradvokatfiskal-embetet meddelat, att danaarfsmedlen jemte redovisning den 7 maj 1898 af advokatfiskal-embetet mottagits och numera, efter afdrag af utanordnad aktoratsprovision, uppginge till ett belopp af 3,600 kronor, som i statskontoret inestode; och hade embetet på grund af hvad i ärendet förekommit, särskildt till stöd för det antagande att Carl Johan

Johanssons vilja varit, att hans qvarlätenskap skulle tillfalla hans oäkta dotter, nuvarande hustru Lundblad, tillstyrkt bifall till ansökningsen.

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till ifrågasvarande danaarfsmedel måtte på hustru Laura Maria Lundblad öfverlätas.

På grund af hvad i detta ärende förekommit, hemställer utskottet,

att hvad Kongl. Maj:t i omförmälda hänseende föreslagit må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 24 februari 1899.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.
